

NORRTÄLJE
KOMMUN

Program för uppföljning av privata utförare samt egen regi

Titel: Kommunfullmäktiges program för uppföljning och insyn

Diarienummer: KS17-1612

Styrdokumentet beslutades av: Kommunfullmäktige

Datum för beslut:

Senaste datum för översyn: den 31 december 2022.

Innehåll

1	Bakgrund.....	3
1.1	Lagkrav på kontroll och insyn hos privata utförare	3
1.1.1	Vad är en privat utförare	3
1.1.2	Kommunala företag.....	3
1.2	Syftet med programmet.....	4
2	Programmets omfattning.....	4
3	Fullmäktiges mål och riktlinjer	5
4	Allmänhetens behov av insyn ska tillgodoses.....	5
4.1	Tillgång till information vid val av utförare.....	5
4.2	Allmänhetens rätt till insyn	5
4.3	Informationen ska vara tillgänglig för den det berör.....	5
5	KF:s program för uppföljning och insyn i praktiken.....	6
5.1	Nämndernas arbete stöds av centrala expertfunktioner.....	6
5.2	Krav i upphandling och träffande av avtal	6
5.3	Nämndens planering och genomförande följs upp i ordinarie styr- och ledningssystem	6

1 Bakgrund

1.1 Lagkrav på kontroll och insyn hos privata utförare

Fullmäktige ska för varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för uppföljning av privata utförare som driver verksamhet på uppdrag av kommuner, landsting och regioner. Syftet är att förbättra uppföljning och kontroll av privata utförare och öka allmänhetens insyn i privata utförares verksamhet. Programmet med mål och riktlinjer ska omprövas varje mandatperiod. I utformningen av programmen finns utrymme för lokala anpassningar. Detaljeringsgraden är inte fastlagd i författning.

Programmet omfattar enligt lagstiftningen alla verksamheter som kommuner och landsting upphandlar, dock inte fristående skolor och förskolor, eftersom de utgör egna skolhuvudmän med eget ansvar. Fristående förskolor och grundskolor utgör inte heller upphandlad verksamhet, utan regleras genom tillståndsgivning.

Programmet ska innehålla följande:

- mål och riktlinjer för kommunala angelägenheter
- information om hur fullmäktiges mål och riktlinjer samt övriga föreskrifter på området ska följas upp
- information om hur allmänhetens insyn ska tillgodoses, som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnas över

1.1.1 Vad är en privat utförare

En privat utförare definieras i kommunallagen som en juridisk person eller enskild individ som har hand om vården av en kommunal verksamhet. Kommunala företag inkluderas inte i detta (10 kap. 7 § kommunallagen 2017:725) (KL).

När skötseln av en kommunal angelägenhet genom avtal har lämnats över till en privat utförare, ska kommunen eller landstinget kontrollera och följa upp verksamheten (10 kap. 8 § KL).

Om en kommun eller ett landsting sluter avtal med en privat utförare, ska kommunen eller landstinget genom avtalet tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnas över (10 kap. 9 § KL).

Formellt överlämnas verksamheten oftast efter en offentlig upphandling (LOU, LUF) eller att valfrihetssystem införs (LOV) samt att avtal tecknas med de privata utförarna.

När enskilda personer kan välja mellan olika utförare av nämndens tjänster ska nämnden lämna information om samtliga utförare. Informationen ska vara saklig relevant, jämförbar och lättillgänglig. (8 kap. 18 § KL).

1.1.2 Kommunala företag

Med ett helägt kommunalt bolag avses ett aktiebolag där kommunen eller landstinget direkt eller indirekt innehar samtliga aktier. Med ett delägt kommunalt bolag avses ett

aktiebolag eller handelsbolag där kommunen eller landstinget bestämmer tillsammans med någon annan (10 kap. 2 § KL).

Då en kommun eller ett landsting lämnar över vården av en kommunal angelägenhet till ett helägt kommunalt bolag ska fullmäktige se till att bolaget ger allmänheten insyn i den verksamhet som genom avtal lämnats över (10 kap. 3 § punkten 6 KL).

Huvuddelen av de regler som gäller för kommunala företag, däribland kravet på att tillse att allmänheten ges insyn i den verksamhet som lämnas över, gäller också när kommunen ensam eller landstinget ensamt bildar en stiftelse för en kommunal angelägenhet.

1.2 Syftet med programmet

Syftet med reglerna om kontroll och insyn hos privata utförare i kommunallagen är att lyfta frågorna om uppföljning och insyn till en politisk strategisk nivå för att uppnå följande:

- Förbättra uppföljning och kontroll av privata utförare
- Öka insyn i privata utförares verksamhet, säkra leveranser, upptäcka avvikelser
- Stärka den kommunala beställarrollen och vara underlag för utvecklingsarbete
- Skapa ett strategiskt förhållningssätt med enhetlig struktur och förbättrad styrning

2 Programmets omfattning

Norrtälje kommuns program för uppföljning och insyn omfattar hela kommunkoncernen, inklusive kommunala bolag.

Verksamheter för vilka Norrtälje kommun har överlåtit beställaransvaret till Kommunalförbundet för Sjukvård och omsorg i Norrtälje kommun (KSON) omfattas av detta program.

Programmet omfattar kommunalt finansierad verksamhet inom exempelvis områdena vård och omsorg, kultur och fritid, gator och parker, fastighetsförvaltning och infrastruktur, oavsett om verksamheten drivs i egen eller fristående regi. Detta för att säkerställa ett konkurrensneutralt förhållningssätt.

Fristående förskolor och skolor omfattas enligt kommunallagen inte av kraven på att kontrollera och följa upp verksamheten och i förlängningen inte av detta program, eftersom de är egna huvudmän för sin verksamhet. Dessa verksamheter utgör formellt inte upphandlad verksamhet, då de regleras genom tillståndsgivning. Norrtälje kommun väljer ändå genom detta program att se på uppföljningen av dessa verksamheter på likartat sätt som upphandlad verksamhet. Detta program omfattar därför i praktiken även dessa verksamheter.

Inom ramen för detta program ingår även räddningstjänstens pågående arbete med att skapa transparens och tydlighet inom sotningsverksamheten, vilken utförs av

upphandlade skorstensfejarmästare. Syftet är att säkerställa ett rättssäkert myndighetsutförande, fristuppfyllnad och kvalitet på sotningstjänster samt fullföljande av uppdrag enligt avtal kopplat till lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

3 Fullmäktiges mål och riktlinjer

Mål och budget är kommunens viktigaste verktyg för planering och styrning av kommunen och dess verksamheter. I Mål och budget fastställs övergripande mål för kommunen och hur kommunens samlade resurser ska prioriteras mellan olika nämnder och verksamheter. Nämnderna formulerar minst ett nämndmål för varje övergripande mål. De politiska prioriteringarna och inriktningarna som nämnden har ska speglas i målen, som ska vara tydliga och enkla. Nämndmål formuleras inom ramen för nämndens uppdrag, alltså det nämnden har möjlighet att påverka. Därtill har nämnden att förhålla sig till lagar, regler och av fullmäktige fastställda gällande styrdokument.

Nämndens arbete med planering och uppföljning av verksamhet i enlighet med detta program ingår i kommunens ordinarie styr- och ledningssystem. Det är med utgångspunkt i fastställda mål och kvalitetskrav på verksamheten som det görs tydligt vilka kriterier som är viktiga och därför ska följas upp inom respektive verksamhet.

4 Allmänhetens behov av insyn ska tillgodoses

4.1 Tillgång till information vid val av utförare

När enskilda personer kan välja mellan olika utförare av nämndens tjänster, ska nämnden lämna information om samtliga utförare om inte annat är särskilt föreskrivet. Information ska lämnas på ett sakligt, relevant, jämförbart och lättillgängligt sätt. Detta informationskrav finns även i lagen om valfrihetssystem för verksamheter som omfattas av LOV. För verksamheten ansvarig nämnd säkerställer att informationskravet tillgodoses.

4.2 Allmänhetens rätt till insyn

Varje nämnd ska i förfrågningsunderlag och avtal tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnats över till en utförare. Utföraren ska kunna lämna information när kommunen begär det. Utförarens skyldigheter att lämna uppgifter begränsas till att omfatta sådant som inte anses utgöra företagshemligheter samt kan lämnas ut utan omfattande merarbete och inte strider mot lag eller annan författning.

4.3 Informationen ska vara tillgänglig för den det berör

Den information som nämnden ska tillförsäkra allmänheten kan tillgängliggöras i olika form beroende på målgrupp. Informationsgivande kan exempelvis ske i form av jämförelsefunktion på kommunens hemsida, ingå i kommunens bokslut eller sammanfattas i ett ärende till ansvarig nämnd. Presentationsformen ska tjäna syftet på ett för invånaren tillgängligt sätt.

5 KF:s program för uppföljning och insyn i praktiken

5.1 Nämndernas arbete stöds av centrala expertfunktioner

Varje nämnd ansvarar för uppföljning och kontroll inom sitt ansvarsområde och svarar också för att detta regleras i de avtal/uppdragsbeskrivningar som träffas med respektive utförare. Nämnderna ska ta fram en särskild plan för uppföljning av den verksamhet de ansvarar för, oavsett utförare. Detta arbete ska ske i nära samarbete med kommunens upphandlingsenhet och kvalitetsenhet.

5.2 Krav i upphandling och träffande av avtal

I de avtal som träffas med utföraren ska det säkras att utföraren biträder kommunen vid uppföljning och utvärdering av verksamheten, lämnar nödvändiga statistikuppgifter till kommunen samt rapporterar in alla nödvändiga uppgifter till kommunen, nationella register och andra myndigheter.

Avtalet/uppdragsbeskrivningen ska också reglera hur kommunens uppföljningar återrapporteras till utföraren och redovisas till allmänheten. Ovanstående kommer att regleras successivt vartefter nya avtal och överenskommelser träffas med utförare.

5.3 Nämndens planering och genomförande följs upp i ordinarie styr- och ledningssystem

Varje nämnd ansvarar för att ta fram en plan för nämndens arbete med uppföljning av utförd verksamhet, oavsett regi. Redogörelse för nämndens plan och genomförande av densamma kommer ske vid de under året återkommande genomgångar som ingår i ordinarie planerings- och uppföljningsprocess.